

Demokratsko procijeppljenje

Zagovarački materijali za provedbu debatnog modela
građanskog odgoja i obrazovanja i deliberacije

Demokratsko procijeppljenje

Zagovarački materijali za provedbu debatnog modela
građanskog odgoja i obrazovanja i deliberacije

Naslov

Demokratsko procijepljenje:

Zagovarački materijali za provedbu debatnog modela
građanskog odgoja i obrazovanja i deliberacije

Nakladnik

Hrvatsko debatno društvo

Berislavićeva 16 / hdd@hdd.hr / www.hdd.hr

Autor

Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

Grafičko oblikovanje i dizajn

Andela Žapčić i Antonio Britvar

Zagreb, 2023.

Publikacija je izradena u sklopu projekta „Demokratsko procijepljenje:
Debatni klubovi i deliberativna demokracija kao model razvoja
demokratskih kompetencija i participativnog donošenja odluka“.

Više o projektu na <http://hdd.hr/demokratsko-procijepljenje/>

Iceland
Liechtenstein
Norway **Active
citizens fund**

Projekt je podržan kroz Fond za aktivno građanstvo,
sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške
u okviru EGP grantova.

Sadržaj ovoga dokumenta u isključivoj je odgovornosti
Hrvatskog debatnog društva i ni pod kojim se uvjetima ne može
se smatrati kao odraz stavova država donatorica i Upravitelja Fonda.

Sadržaj

1. Kako definiramo deliberaciju, deliberativnu demokraciju i što je debatni model građanskog odgoja i obrazovanja	6
2. Zašto bi predstavnici lokalne vlasti trebali podržati debatni model građanskog odgoja i obrazovanja?	8
Aktualna situacija u Republici Hrvatskoj	9
Debatni model građanskog odgoja i obrazovanja kao rješenje	9
Prednosti debatnog modela građanskog odgoja i obrazovanja za jedinice lokalne i regionalne samouprave	9
Kako donositelji odluka mogu uspostaviti komunikaciju s mladima	10
3. Kako izgleda proces deliberacije po debatnom modelu građanskog odgoja i obrazovanja?.....	12
4. Kako uspješno zagovarati debatni model građanskog odgoja i obrazovanja prema donositeljima odluka	15

1.

**Kako definiramo
deliberaciju,
deliberativnu
demokraciju
i što je debatni
model građanskog
odgoja i obrazovanja**

Deliberacija predstavlja oblik racionalne rasprave između više ravnopravnih pojedinaca u kojoj je cilj postići konsenzus na temelju argumentacije koja je svima razumljiva i prihvatljiva i gdje je eliminiran svaki oblik prisile osim "neprisilne prisile boljeg argumenta" (Habermas, 1996: 306).

Kada govorimo o **deliberativnoj demokraciji**, podrazumijevamo tip političke zajednice (poretka) koji objedinjuje

a) demokratske vrijednosti uključivosti (inkluzivnosti) i ravnopravnosti s

b) deliberativnim vrijednostima i praksama kao dominantnim mehanizmima donošenja političkih odluka.

Deliberativna demokracije nema jedinstveni oblik, može koristiti različite dizajne deliberativnih institucija i oblike političkih aktivnosti koji sami po sebi nisu nužno deliberativni.

Integracija deliberativnih metoda u obrazovanje potiče učenike da kroz dijalog razmatraju probleme koje ih okružuju i formuliraju rješenja. Da bi se izgradili deliberativni kapaciteti kod učenika i unaprijedila kvaliteta školske deliberacije, školu i obrazovni sustav potrebno je razvijati u tom smjeru.

Debatni model građanskog odgoja i obrazovanja (u dalnjem tekstu DMGOO) predlaže debatu kao izvanastavnu aktivnost i kontinuiranu aktivnost koju mogu polaziti učenici svih razreda srednje škole te učenici viših razreda osnovne škole. Za provedbu aktivnosti u projektu je potrebno između 35 i 70 sati, a idealni voditelji debatnih klubova i deliberacija su srednjoškolski profesori sa završenom edukacijom za voditelje kluba, uz moguću asistenciju vanjskih suradnika mentora, certificiranih trenera Hrvatskog debatnog društva.

Debatni model građanskog odgoja i obrazovanja pridonosi razvoju kritičkog razmišljanja kroz jačanje sposobnosti sagledavanja, analize i argumentiranog rješavanja problema. Mlade uključene u deliberativni proces upoznaje se s osnovnim procesima aktivnog građanstva i participacije mladih, a kroz timski rad i komunikaciju razvijaju socijalne vještine. Rješavajući aktualne probleme u svojoj lokalnoj sredini, mladi upoznaju različite aspekte socijalne zbilje, osnovne političke procese, institucije i slično.

Debatnim modelom gradanskog odgoja i obrazovanja mladi uče kritički pristupati različitim argumentima, te javno nastupati i izlagati na artikuliran, argumentiran i tolerantan način. Također, mladi uče analizirati određeni problem u lokalnoj zajednici te argumentirano predlagati moguća rješenja do kojih često dolaze pretraživanjem različitih vrsta literature i ostalih izvora informacija pri čemu uče razlikovati relevantne od irelevantnih izvora informacija.

Znanje i vještine usvojene debatnim modelom gradanskog odgoja i obrazovanja mogu pomoći mladima da odluke i stavove formiraju na informiran i promišljen način te da samouvereno djeluju u svakodnevnim situacijama.

2.

**Zašto bi predstavnici
lokalnih vlasti trebali
podržati debatni
model građanskog
odgoja i obrazovanja**

Aktualna situacija u Republici Hrvatskoj

U Hrvatskoj je demokracija predstavnička i parlamentarna što znači da svakih nekoliko godina gradani izlaze na izbore i biraju svoje predstavnike na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini vjerujući da će oni najbolje zastupati njihove interese. Ipak, iz godine u godinu sve manje gradana izlazi na izbore za predstavnike na svim razinama vlasti, interes za politička pitanja slabí, a odbojnost prema političkim procesima kod gradana raste.

Dodatno, većina građana misli da je glasovanje na izborima jedini oblik građanskog sudjelovanja te nisu svjesni da demokracija nudi širok spektar alata i mogućnosti građanima da se njihov glas čuje neovisno o izbornom ciklusu. U razvijenim demokracijama, aktivni i informirani građani kritički promišljaju o političkoj situaciji u kojoj žive, udružuju se, pokreću inicijative te artikulirano i argumentirano iskazuju svoje ideje i potrebe, ali i eventualne kritike prema demokratski izabranim donositeljima odluka.

Građanska participacija u Hrvatskoj izrazito je niska, a navedena tema u javnom diskursu još uvijek prolazi ispod radara. Generalna atmosfera pasivnosti ne usmjerava mlade prema informiranom sudjelovanju u demokratskim procesima. Mladi najčešće ne razumiju ili ne vjeruju da vlastitim angažmanom mogu utjecati na proces doноšenja odluka pa prilike za građansko sudjelovanje najčešće ignoriraju ili preskaču. Pravi problem može tek nastati ukoliko mladi pojedinci trenutnu neinformiranost i pasivnost prenesu u kasnije faze života. Takvi pojedinci kroz život na određen način postaju ranjiva skupina jer nemaju vještine i znanje potrebno za zagovaranje pozitivnih promjena i boljih uvjeta. Također, neinformirani i pasivni građani skloniji su manipulacijama i populizmu, a nerijetko i odbacivanju demokratske kulture te netoleranciji (Gvozdanović i dr., 2019). Iako su trenutno niska razina svijesti o važnosti aktivnog građanstva i nedostatak demokratske kulture karakteristični za mlade u Hrvatskoj, situacija bi se uz adekvatan pristup mogla promjeniti. Za adekvatna rješenja, nužno je sagledati uzroke problema, a sigurno da je jedan od važnijih čimbenika nedostupnost sadržaja i aktivnosti za mlade koje bi ih osposobile za proaktivno razvijanje i zagovaranje vlastitih stavova. Upravo u tom kontekstu, debatni klubovi kao model građanskog odgoja i obrazovanja mogu osnažiti mlade ljude za informirano i promišljeno djelovanje.

Debatni model građanskog odgoja i obrazovanja kao rješenje

U sklopu projekta Demokratsko procijepljenje predstavljeni su debatni klubovi kao uspješan model građanskog odgoja i obrazovanja koji razvija vještine argumentacije, kritičkog razmišljanja, izražavanja, timskog rada, senzibilizira korisnike na različitosti, važnost ljudskih prava i osnaže ih za informirano djelovanje.

Mladi uključeni u rad klubova svoje su vještine primijenili tijekom deliberacijskih aktivnosti koje su ih upoznale s informiranim političkim participacijom i dale im priliku da identificiraju probleme u svojim zajednicama te u suradnji s donositeljima odluka (lokalnom i regionalnom samoupravom, upravom škole, i sl.) kreiraju informirana i kvalitetna rješenja.

Informirani, proaktivni i tolerantni mladi ljudi koji svoje mišljenje iznose na artikuliran i argumentiran način, imaju potencijal postati aktivni članovi društva i doprinijeti napretku svoje zajednice. Svakoj lokalnoj zajednici u interesu je poticati razvoj mlađih ljudi koji će samouvereno i argumentirano zastupati svoje ideje, istovremeno prihvatajući tude.

Prednosti debatnog modela građanskog odgoja i obrazovanja za jedinice lokalne i regionalne samouprave

Lokalna (pa potom regionalna) samouprava građanima je najbliža razina vlasti i uglavnom se građanska participacija najlakše ostvaruje upravo na lokalnoj razini. Brojni su alati koje jedinice lokalne i regionalne samouprave imaju na raspolaganju za direktnu komunikaciju s građanima, ali u praksi još uvijek postoji prostor za unapređenje. Donositelje odluka korisno je podsetiti na brojne prednosti građanske participacije:

- uspostavljanje direktnе komunikacije s građanima;
- zajedničko kreiranje rješenja koja se temelje na željama i potrebama zajednice;
- razvoj i napredak lokalne zajednice;
- iskaz političke kulture, volje i uzajamnog razumijevanja te povećanje razine povjerenja između građana i donositelja odluka.

Često donositelji odluka uspostavljanje kvalitetne komunikacije s građanima smatraju izazovom. Mladi ljudi im se ponekad čine kao posebno teško dohvatljiva pa čak i pasivna skupina s kojom je teško uspostaviti dijalog.

Kroz provedbu debatnog modela gradanskog odgoja i obrazovanja sudionici (mladi) daju povratne informacije izravno donositeljima odluka i ključnim dionicima. Uključivanjem u rasprave **donsitelji odluka mogu direktno čuti želje, potrebe i stavove mladih** što je idealna prilika za uspostavljanje dijaloga između *onih na vlasti i onih na kojima svijet ostaje*. Prilika je ovo i za donositelje odluka da jasno i argumentirano izlože svoje stajalište spram zahtjeva mladih, educirajući ih o eventualnim mogućnostima i ograničenjima, a posebno s obzirom na pitanja nadležnosti, ograničenih finansijskih sredstva, i sl. Iznimno je bitno da donositelji odluka otvoreno i nepristrano pristupe prema rezultatima deliberacije te stavovima i perspektivama koje će proizaći od sudsionika. Mladi najbolje znaju što mladima u nekoj lokalnoj zajednici treba, a donositelji odluka spremni na dijalog, raspolažu resursima potrebnim za ostvarenje i realizaciju njihovih ideja i potreba.

Nezanemariva korist i prednost koja proizlazi iz debatnog modela gradanskog odgoja i obrazovanja ogleda se u mogućnosti da donositelji odluka u suradnji s mladim ludima zajednički kreiraju rješenja od važnosti za mlade. Lokalni čelnici vrlo često žele ponuditi mladim ludima sadržaje, aktivnosti i podršku, odnosno rješiti određene probleme od značaja za mlade, ali pritom nisu sigurno koje rješenje bi bilo najprihvatljivije. Kroz sudjelovanje u deliberacijama, **donsitelji odluka mogu u suradnji s mladima kreirati rješenja koja se temelje na stvarnim željama i potrebama zajednice**, odnosno kreirati najbolja moguća rješenja u okvirima realnog i ostvarivog.

Iznimno je bitna edukativna komponenta deliberativnog procesa. Kroz debatni model gradanskog odgoja i obrazovanja, mladi ljudi uče o političkim procesima, nadležnostima, ali i o ograničenjima s kojima se donositelji odluka susreću pri rješavanju određenih problema. Želja i potreba je mnogo, a proračunska sredstva su ograničena. Educirani i informirani mladi su toga svjesni pa će i u svojim zahtjevima biti realni, a u donositeljima odluka prepozнат će saveznike, a ne protivnike. **Lokalna zajednica koja se temelji na suradnji ima najveće šanse za razvoj i napredak.**

Naposljetku, suradnja koja se između donositelja odluka i mladih ostvaruje kroz provedbu debatnog modela gradanskog odgoja i obrazovanja na određen način pokazuje razinu političke kulture neke lokalne zajednice. **Donsitelji odluka koji imaju volju i želju razgovarati i slušati građane pokazuju visok nivo političke kulture, ali i volju da na najbolji mogući način ostvaruju interese građana i lokalne zajednice.** Suradnja i savezništvo koje se događa u procesu provođenja debatnog modela gradanskog odgoja i obrazovanja dovest će do snažnijeg medusobnog razumijevanja, uzajamnog poštovanja i povjerenja između donositelja odluka i mladih.

Debatni model građanskog odgoja i obrazovanja kao rješenje

Uključivanje u proces debatnog modela gradanskog odgoja može biti izvrstan i relativno jednostavan korak donositelja odluka prema uspostavljanju komunikacije s mladima.

Općenito, donositelji odluka koji žele uspostaviti kvalitetnu komunikaciju s mladima u svojoj lokalnoj zajednici, trebaju obratiti pozornost na sljedeće:

- planiranje uključivanja mladih u rješavanje pitanja od važnosti za mlade,
- prilagodba komunikacije mladima,
- pružanje povratne informacije mladima.

Komunikacija donositelja odluka i mladih neće se dogoditi sama od sebe pa donositelji odluka koji žele uspostaviti dijalog s mladima trebaju uložiti određen trud u planiranje procesa. Važno je definirati oko kojih pitanja donositelji odluka žele konzultirati mlade i na koji način ih planiraju uključiti. Žele li mlade konzultirati u početnim fazama rješavanja nekog problema i **zajednički s njima kreirati moguća rješenja** ili mladima predstaviti već kreirane modalitete rješenja problema kako bi **mladi samo odabrali optimalno rješenje**.

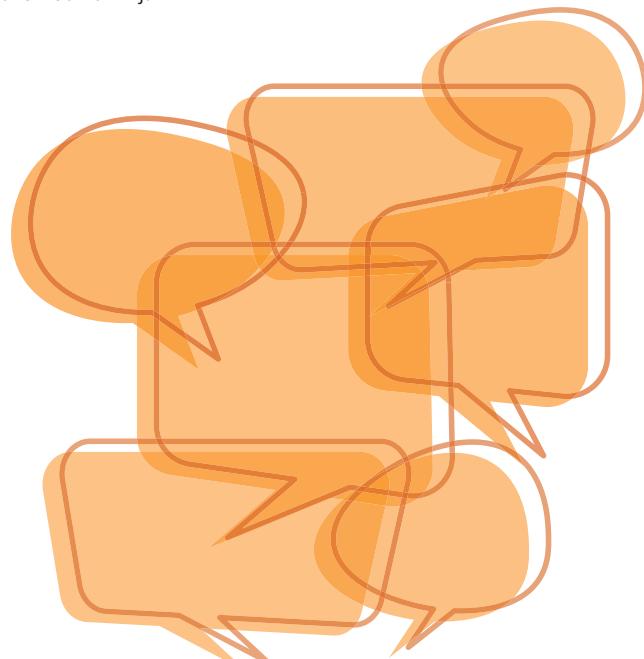
Sljedeći korak je pozivanje mladih na interakciju. Povratne informacije od mladih mogu se prikupljati anketama, uživo ili online, ali mlade se može pozivati i na sastanke, javne tribine i okrugle stolove. Bez obzira na koji se oblik komunikacije donositelji odluka odluče, važno

je da poziv stigne do mladih ljudi, zaokupi njihovu pažnju i potakne ih na akciju. U tom kontekstu, objave poziva mladima da se odazovu dijalogu s donositeljima odluka objavljene na službenim web stranicama institucija, vjerojatno neće imati širok odjek među mladom populacijom. Stoga bi bilo dobro **komunikacijske kanale prilagoditi ciljanoj publici**. O ciljanoj publici treba voditi računa i kada se biraju mjesto i termin sastanka. Ponekad će donositelji odluka koji žele uspostaviti dijalog s mladima trebati otici na **mjesta bliska mlađoj populaciji u terminima kada su mladi na lokaciji** kako bi ih zainteresirali za određenu temu i pokrenuli dijalog.

Jednom kada do komunikacije dode, bitna stavka je **otvorenost, tolerancija i korištenje jednostavnog i mladima razumljivog jezika**. Problematika o kojoj se raspravlja može biti i ukratko sažeta ili ilustrirana kroz jednostavne infografike kako bi svи zainteresirani mladi primili unificiranu informaciju što je tema rasprave. Ukoliko su donositelji odluka u komunikaciji **prijateljski nastrojeni**, veći broj mladih osjećat će se ugodno izraziti svoje mišljenje i sugestije. Za one kojima nije ugodno javno iznositi svoje stavove, može se, na primjer, otvoriti email adresa na koju će donositelji odluka zaprimati prijedloge pisanim putem tijekom i nakon održanih javnih rasprava.

Tokom cijelog procesa bitno je mladima jasno komunicirati **koji problem se rješava i što se od njih očekuje** te koje su **realne mogućnosti i ograničenja**. S takvom komunikacijom nužno je nastaviti i kada se odabere konačno rješenje. Iznimno je bitno mladima dati **jasnu povratnu informaciju** i objašnjenje zašto je odredeno rješenje odabранo kao optimalno, zahvaliti im na doprinisu i dopustiti im da evaluiraju proces. Evaluacijski obrasci mogu biti vrijedan izvor informacija donositeljima odluka o tome kako unaprijediti komunikaciju u budućnosti.

Uspješno održan komunikacijski proces rezultirat će bazom zadovoljnih mladih ljudi koji će se i u budućnosti rado odazivati i uključivati u proces donošenja odluka.

3.

**Kako izgleda
proces deliberacije
po debatnom
modelu građanskog
odgoja i obrazovanja**

Deliberaciju po debatnom modelu gradanskog odgoja i obrazovanja nije nužno provoditi uvijek prema istom striktnom planu pa se u nastavku nalaze preporuke i smjernice kako bi taj proces mogao izgledati. Svaka lokalna zajednica je specifična pa neki koraci mogu biti promjenjeni ili zamjenjeni, kako bi se najbolje uklopili u specifičan lokalni kontekst.

Za uspješnu provedbu deliberativnog procesa, nužno je voditi računa o dva ključna pitanja:

1. Tko mora biti uključen?

A) upravljačka skupina

Upravljačka skupina sastoji se od voditelja kluba, kolega iz škole ili zajednice i predstavnika zainteresiranih dionika. Kao što samo ime sugerira, upravljačka skupina upravlja procesom na način da pruža smjernice o procesu, vodi proces i osigura da se klučni koraci u pripremi deliberacije održe.

B) ciljna publiku

Oformljena upravljačka skupina odabire ciljnu publiku odgovorom na pitanje, tko je to na koga bi dogadaj trebao utjecati? Odabir ciljne publike uvelike određuje način provođenja deliberacije, uživo ili online.

C) dodatni sudionici

S obzirom na temu deliberacije, često je poželjno uključiti dodatne sudionike. Dodatni sudionici dolaze prvenstveno iz populacije koja ima interes za ishode deliberacije i koja je važna za uspješno provođenje zaključaka deliberacije. To može uključivati lokalne i regionalne donositelje odluka, nevladine organizacije, dionike iz privatnog sektora, udruge i medije i različite samostalne stručnjake. Dodatni sudionici mogu sudjelovati kao savjetnici prilikom pripreme deliberacije, čija je svrha osigurati da odabrani problem bude strukturiran i uokviren na što uravnoteženiji, sveobuhvatniji način, da provjere točnost informacija i materijala ili mogu sudjelovati na samom dogadaju kao panelisti koji će razgovarati s učenicima i iznositi svoje stavove i prezentirati činjenice o nekoj temi.

D) mediji

Jedinstvena i kritična komponenta demokratskog društva su mediji, tako da je uključivanje medija u cijeli proces važna lekcija učenicima. To mogu biti školske novine, lokalni mediji ili nešto više, na upravljačkoj je skupini da procijeni. Osim važne lekcije ovaj korak omogućava deliberaciju da dosegne šиру publiku i pomaže u podizanju svijesti o problemu i deliberaciji.

2. Kako pripremiti temu deliberacije?

Jedan od najvažnijih i najzahtjevnijih zadataka povezanih s razvojem deliberacije je odluka o odabiru problema i povezana izrada deliberativnih materijala. Ideja iza deliberacije i debatnog modela gradanskog odgoja općenito je ponuditi učenicima mogućnost da sami iskoriste znanja i vještine iz debatnih klubova kako bi progovorili o problemima u zajednici.

A) Identifikacija i oblikovanje problema koji se deliberacijom rješava

Važno je da proces odabira problema uistinu bude autentičan, da ga učenici iz kluba samostalno odaberu, obrade kao što bi to napravili s debatnom tezom. Da sami provode istraživanje i izraduju planove, a da voditelj bude mentor u tom procesu koji ukazuje na nedostatke i usmjerava učenike da ih sami riješe. Voditelj mentor usmjerava učenike da odaberu problem koji je od značajnog interes i važnosti za mlade kako bi probudili interes za sudjelovanje kod šire grupe učenika/gradana. Također, voditelj mentor mora procijeniti mogu li učenici sami razumjeti taj problem i predložiti njegovo rješavanje u realnim okvirima.

B) Identifikacija plana i rješavanje problema

Nakon što identificiraju problem, učenici izraduju plan rješenja. Plan mora sadržavati:

- kratki opis prijedloga, tko što radi, koji su resursi potrebni;
- kratki pregled što plan znači za one kojih se problem tiče;
- rasprave o prednostima i nedostacima vezanim uz plan, povezivanje s istraživanjima i podacima koji ga potkrepljuju.

Plan treba biti razumljiv prosječnoj mladoj osobi u zajednici u kojoj se deliberacija provodi.

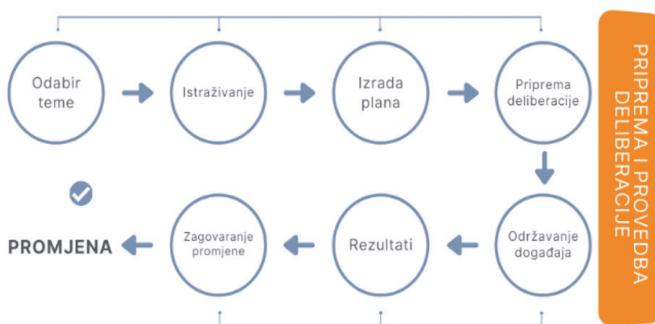
C) Izrada deliberativnih materijala

Svrha deliberativnih materijala je povećati znanje i razumijevanje o problemu predstavljanjem nepristranih, uravnoteženih, sveobuhvatnih i dostupnih informacija i predstaviti planove rješavanja problema.

Deliberativni materijali trebali bi biti napisani na način da budu pristupačni i razumljivi mlađima (napisani na razini 2. razreda srednje škole). Materijali trebaju biti objavljeni online prije deliberacija kako bi im svi sudionici deliberacije mogli pristupiti.

D) Provodenje ankete tijekom deliberacije

Anketa se može provoditi prije deliberativnog dogadaja i nakon. Anketom koja se provodi prije deliberativnog dogadaja istražujemo stavove mlađih o problemu i potencijalnim planovima, postoji li problem koji zahtjeva rješavanje, koji od planova za rješavanje je najbolji. Anketa na kraju dogadaja može uključivati i dodatna pitanja vezana uz evaluaciju dogadaja i eventualne prijedloge i ideje oko pristupa problemu.

Detaljan raspored predloženih aktivnosti, kao i dnevni red za provedbu deliberativnog dogadaja možete pronaći u dokumentu „Deliberacija u sklopu debatnog modela građanskog odgoja i obrazovanja“ koji je dostupan na stranicama Hrvatskog debatnog društva putem ovog linka:

<http://hdd.hr/demokratsko-procijepljenje/>

ili putem QR koda.

4.

**Kako uspješno
zagovarati
debatni model
građanskog odgoja i
obrazovanja prema
donositeljima odluka**

Ovisno o problemu koji učenici žele rješavati u procesu debatnog modela gradanskog odgoja i obrazovanja, razlikovat će se i ključni donositelji odluka koje treba uključiti u proces.

S obzirom na temu deliberacije relevantni donositelji odluka mogu biti ravnatelji/ice, gradonačelnici/ice, župani/ice, osobe na različitim administrativnim pozicijama unutar jedinice lokalne ili regionalne samouprave, itd. U nastavku slijedi nekoliko praktičnih uputa o kojima treba voditi računa pri zagovaranju prednosti debatnog modela gradanskog odgoja i obrazovanja.

1. Identificirati u čijoj je nadležnosti problem
2. Uspostaviti kontakt s identificiranim donositeljima odluka
3. Jezgrovito i jasno istaknuti prednosti uključivanja donositelja odluka u deliberativni proces
4. Jasno komunicirati očekivanja i potrebne resurse
5. Ukažati na održivost procesa

U debatnom modelu gradanskog odgoja i obrazovanja, mladi će identificirati različite probleme koje žele rješiti u svojoj lokalnoj zajednici. Ovisno o kojem se problemu radi i potencijalnim rješenjima, razlikovat će se i nadležni donositelji odluka koji im u rješavanju problema mogu pomoći. Zadatak mentora je provjeriti u čijoj nadležnosti je istaknuti problem, te stupiti u kontakt s identificiranim donositeljima odluka.

Ovisno o tome tko su identificirani donositelji odluka, razlikovat će se i način uspostavljanja kontakta. Ukoliko je riječ o ravnateljima i ravnateljicama koje mentor svakodnevno susreće, zagovaranje se može započeti i neformalnim razgovorom. Komunikaciju prema donositeljima odluka na lokalnoj ili regionalnoj razini, preporučljivo je započeti službenim mailom.

Donsitoljima odluka nužno je na sažet način opisati proces koji je u tijeku. Zagovaračka pozicija može se ojačati isticanjem prednosti koje ostvaruju uključivanjem u debatni model gradanskog odgoja i obrazovanja. Većina donositelja odluka rado će se priključiti već započetom procesu koji će im na relativno jednostavan način omogućiti direktnu komunikaciju s mladima te kreiranje zajedničkih rješenja koja će se temeljiti na realnim željama i potrebama zajednice. Valja napomenuti kako donositelji odluka koji se uključuju u deliberativne aktivnosti demonstriraju visoku razinu političke kulture i volje za unaprednjem položaju mlađih.

Bitno je od početka jasno komunicirati što se očekuje od donositelja odluka s obzirom da ih se u proces može uključiti kao savjetnike prilikom pripreme deliberacije kako bi osigurali da odabrani problem bude strukturiran i uokviren na uravnotežen i sveobuhvatan način ili će sudjelovati na samom dogadaju kao panelisti koji će razgovarati s učenicima i iznositi svoje stavove i prezentirati činjenice o nekoj temi. Također, bitno je komunicirati koji su resursi potrebnii za provođenje procesa (vrijeme dionika uključenih u proces, prostor za provođenje deliberacija, financijska sredstva...).

Naposljeku, donositeljima odluka korisno je ukazati na održivost samog procesa. Debatni model gradanskog odgoja i obrazovanja proces je koji za provedbu ne zahtjeva značajne resurse, a donosi mnogobrojne koristi lokalnoj zajednici. Za uspješno provođenje procesa nužan je angažman motiviranih mentora koji će voditi proces i usmjeravati učenike rješavanju problema, te volja ključnih donositelja odluka da podrže proces i zajednički s mlađima kreiraju najbolja rješenje u prihvatljivim okvirima.

